

Pe vremea când măcelarul, lăptarul, șeful de le alimentară sau butelii erau venerați din rațiuni de supraviețuire, idolul meu era librăreasa din colțul străzii 23 August, stăpână absolută și cumsecade a unicului rai de care aveam cunoștință în acele timpuri oficial laice.

Cărțile, promițătoare de visuri și povești de viață ispititoare, așteptau pe rafturile micuței (și singurei) librării a localității natale suburbane. Câte una îmi tăia răsuflarea cu un „nu știu ce”, din vitrină. Ea devenea savarina mea cu frișcă, paharul meu cu limonadă, șerbetul de trandafiri roz, fondanta cu nucă fină sau cristalul de zahăr candel, ofertă dulce a vremurilor acelora - pe care oricum nu puneam preț.

Așa m-a privit de melancolic și înduioșător Anna Karenina din vitrină, câteva săptămâni, încât chipul ei frumos m-a convins că va fi cea mai nefericită tânără din lume, dacă rămâne mult în așteptare. Astfel, până să se umple pușculița, treceam zilnic să mă conving că zâmbetul ei misterios nu a fermecat decisiv alt cititor, pentru vârsta căruia povestea ei ar fi fost mai pe înțeles decât pentru o adolescentă. Și nu știu dacă de aceea a rămas pentru mine unul dintre personajele memorabile ale literaturii.

Iar visul nu se termina niciodată, pentru că în vitrină apărea altă și altă ispită. Rafturile până la tavan (în realitate sau doar în imaginația mea?) erau inepuizabilă sursă de interes și descoperire. Precizarea „Nu am primit nimic nou” nu mă descuraja deloc, ci dimpotrivă.

Stăteam cu orele și nu plecam niciodată fără o carte, adesea căutată îndelung, pe rafturile din spate (cu cât mai prăfuite, cu atât mai bine!). Înțelegeam perfect singurătatea, tăcerea și nefericirea unei cărți fără cititor!

Îi sunt și astăzi recunoscătoare bunei și răbdătoarei librărese (plecate, unde altundeva decât în paradisul cărților?), pentru că doar ora închiderii limita explorarea cotidiană a unui suflet de copil prin rafturile lumii către care tocmai deschisese ochii. Interesul acesta s-a legat, apoi, toată viața, de interesul pentru oamenii pe care m-a fascinat să -i observ, să-i descopăr, să-i înțeleg și... să-i citesc.

Apoi, găseam din ce în ce mai rar cartea pe care să o iau cu mine. Prea multe erau „străine”, ostile chiar, intruse și viclean camuflete printre celelalte. „Istoria literaturii române” a lui G. Călinescu, un adevărat trofeu în anii 80, am luat-o „la pachet” cu o mulțime de alte asemenea cărți fără de folos, pe ale căror coperte se lăfăiau pozele și numele conducătorilor iubiți. Nu de mine.

Curând, și micuța librărie a fost îngropată de buldozerele „epocii de aur” și mi-am mutat raiul în alte librării, acolo unde m-au purtat pașii în diferitele etape ale vieții, iar zânele mele bune au luat alte și alte chipuri... Am înțeles, vorba unei reclame, „că suntem mulți”. Toți aceia care, cu o intuiție inexplicabilă, fără vorbe multe, formam zilnic, plini de speranță, cozile subțirele de la librăriile din centru. „Șoapta” unei zâne bune adusese un om, acela - altul, și alții... Cartea „ca o pradă” sau ca ispită... Cărți care astăzi își așteaptă cititorii îndelung, pe rafturi, erau achiziții incredibile pe atunci. Iar ceea ce cuceream „cu luptă” devenea o experiență de lectură de neuitat. Așa m-am trezit într-o zi în brațe cu cele trei volume din „Cel mai iubit dintre pământeni”, fără a crede că este posibil. Așa căpătam, ca un dar de suflet, volumele lui Păunescu, învelite conspirativ în ziare, de la „Casa Scânteii”. Recunoștință sinceră tuturor

acelora care au crescut „în disidență”, noua generație de cititori pasionați ai anilor '80. Acela era, și nu altul, Paradisul!

Evident, pentru ca unul să privească visător spre stele, altcineva trebuie să semene grâul. Așa că mă gândesc cu recunoștință și la măcelarii, lăptarii, șefii de alimentară sau butelii din acele vremuri (și lista e mult mai lungă), dar mai ales la cei care, înrudiți sau împrieteniți de circumstanță cu aceștia, făceau viața familiilor suportabilă sau pur și simplu posibilă, nu doar de 1 Mai sau 23 August.

Cu siguranță, dat fiind raționamentul de mai sus, Anna Karenina, de asemenea, îi privește cu recunoștință pe toți și le transmite un sincer și politicos: Balișoe spasibă!

Prof. Ioana Luminița Ungureanu